

1860'erne

OPHAVSMAND/NØGLEPERSON

J. C. Jacobsen

FAKTA

Type:
Note

Sprog:
Dansk

Tilblivelsessted:
Steinbruch and Liesing

Arkivplacering:
Carlsberg Arkiv FA 2-004-00001,
kasse F 2

Emneord:
Industriel arkæologi,
bryggeriindretning,
bryggeriteknologi

DOKUMENTINDHOLD

Bryggerinotater fra Steinbruch og Liesing

TRANSSKRIFTION

Steinbruch Actienbrauerei. Brygmesteren Franz Nattes, en meget intelligent og tænksom Mand, hvem det interesserede mig særdeles at tale længe med. Fasbender sagde mig ogsaa senere at Nattes var anset for at være en af de dygtigste Bryggere i Tydskland. Han er fra Würtemberg, meget for...Bryggeriet smukt opstillet efter Vølckners Konstruktion. 2 Mæskekar med Siekar og Mæskekjedel og 1 fælleds Urtkjedel. Det ene Siekar staar over, det andet under Mæskekarret. Aufhackmaskine i det ene med lodrette Knive, som kunde stilles høiere eller lavere, ikke god, lettede ikke Mæskningen godt, især naar den var lidt tung. Den anden var veed horizontale Axer, hvorpaa krumme Arme, som bearbejde Mæsken fortrinligt i nogle faa Omgange, efter at næsten al den første Urt var afløben, hvorpaa der spargedes og kort efter kunde Hanerne atter aabnes. Om Vinteren brygges 4 Gange i Døgnet. Der var lukkede Batterier (Rør) til hvert Siekar, med 6 à 8 Haner.- Mæskemaskinerne de sædvanlige. Karrene af Jern. Kjelderne af (?) Jern med Kuppel. Kondensater for Dampene.- Svalebakkerne deels med en skarp Vinkel deels, som mine afrundet (tegning). De sidste nittede paa T-Jern, som hvilede paa lette Gafler, ganske frit fra Tømmerunderlaget. Rigtigt. Svaleapparatet endnu gammeldags uden Gegenstrømning??? saaledes forandret.- Alle Kjeldere udhuggede i Klippen. Iisbeholder i Forbindelse med de fleste Gjæringskjeldere, c 3 R. sættes paa ved 4 R. lader det stige til 7 R. Havde ogsaa først en koldere Paasætning til ingen Nytte og ikke heldigt. Gjæren blev ubrugbar.s. 3Havde ligesom jeg forsøgt en konstant Temperatur under hele Gjæringen. Heller ikke godt. En naturlig Gang med moderat Stigning det bedste - Attenuation ved Hovedgjæring til lidt under Halvdelen. Fortsat Attenuation paa Lagerfadene c1½.- Øllet sælges aldrig ungt, først 3 à 4 Maaneder gl. Der bryggedes 1 Gang daglig hele Sommeren (à 2 Gange) men ogsaa dette Øl blev først solgt efter 4 Maanders Forløb. Spaaner bruges altsaa ikke.- Øllet fortrinligt. Jeg smagte Lager og Märzen, begge lyse. I Lagerkjelderens kunne jeg ikke gaae. Temperaturen dernede vel 2 R. Iisbeholder ved Enderne. I begge Steinbruch Bryggerierne den Ulempe, at der intet Afløb er fra Kjelderens, saa at alt Skyllvand fra samtlig Kjeldere maa samles i Sankgruber og derfra pumpes op med Dampumper.

s.4

Hos Knaust lærte jeg Maneuvren med Skydestigen, den gaæ overmaade let med 2 Mand, naar den er smurt tilpas, ikke for meget,- Trommelvogne ligeledes, der er Smørehuller i Navet, mellem 2 af Egerne. Der behøves kun 2 Mand, men jeg saae rundt om i Wien 3 Mand ved hver. Naar den flyttedes lange Strækninger trak 1 Mand og de 2 skjød efter.-Hos Knaust og i Wien og Østerrig i det Hele bruges til Sprøiteslanger allerede i flere Aar, hverken Læder eller Gummislanger, men kun Hampeslanger, garvede og overtrukne indvendig med et tyndt Lag Kautschuk fra Kux Nachfolger i Halberstadt. Til Trommelvogne til Gaderne bruges derimod Gummislanger._____I Liesing Bryggeri. Faber ikke hjemme men Braumeister Johan Huber var strax rede da han hørte mit Navn.-Bryggeriet storartet, og elegant udvendigt, men det Indre tildeels gammeldags og daarligt, navnlig Südhaus og tildeels meget uregelmæssigt og spredt som Følge af de succesive Udvidelser. Malteriet ophørt. Malzt... i det Hele i smuk Stand med Lys og Ventilation. De ere i 3 Etager over hverandre. Den nederste i Høide med Jorden. Alle hvælvede. Der maltedes dog "ret godt" til 3 Uger ind i Juni, der maatte kjøbes Malt, derfor byggedes nu et nyt Malteri.De ældre Køller gammeldags, baierske, tildeels med riste ?? Flager. Den eller de cylindriske, mekaniske Køller var man ikke tilfreds med, paa de andre tørrede man i 8 Timer paa hver Flage. Putzmaskiner uden videre Interesse.I Südhaus. Karrene af Træ. Mæskemaskiner som mine. Ingen Aufhackmaskine og ingen Sparger. Man hakkede op, meget besværligt, med Rager med stærkt Blad af Jernresten mangler

C. M.

Steinbocht. Reklamations. Cøjensløsen Fraag Natte.
er meget indtelligant og kæk som deud, som det uillemstænd
er sig færdigt et hale lunge end. Tæskender sagde mig ogsaa
førre at Natte man ansætt for et navn en af de liggende
Liggere: Et Veland. som er for Nidderling, meget foruindt.
Liggere er færdigt og færdigt eller Vælkens Læstonden.
2 Modter end Pæler og Modteridde og 1 færdigt Modteridde
det er end Pæler Pæler end, det er end end Modteridde.
Cuffærensin. Man er end end Lærdelle Tæner, som end
færdigt som end Pæler, De god, Lærdelle end Modteridde
godt, som er end den er end ligg. Den anden er end
førre endale Cøjer, som er Lærdelle Cøjer, som er end end
Modteridde færdigt: meget for Cøjer, eller at end
at den færdigt det er end end, som er end end og end
eller end færdigt eller end. Den end end ligg
4 Cøjer: Lærdelle. Den er end end Lærdelle (Lærdelle) end
færdigt Pæler, end 6: 8 færdigt. - Modteridde end end end
Lærdelle af færdigt. Lærdelle af (?) færdigt end end end
Lærdelle end for end end. - Modteridde end end end
færdigt end end end, som er end end end. - De end end
for T færdigt. som færdigt end end end, som er end end
end end. Lærdelle. - Modteridde end end end end
end end end end end, færdigt end end. - Alle end end
end end: Lærdelle. Lærdelle end end end end
færdigt end end end, i 3° R. færdigt end end 4° R. end
det er end 7° R. færdigt end end end end end end
end end end end end end end end end end end.

J. C. JACOBSENS ARKIV
CARISBERGFONDET

jaade, ligesom jeg, faaer en constant Comparation med
Jule Gjaerger. Juleen er gaaet. fra naturligt Gang med
moderat Stigning til Nedre - Altkonvalescens med Julestigning,
til lidt mindre Julestigning. Julestigning Altkonvalescens
- 1/2 p. - Allet falger aldrig mere. Jule 3 a 4 Maanedes og
der begynder 1 Gang doglig Jule Konvalescens (i 3 Gange) med
og saa lidt og klar faar falger efter 4 Maanedes Julestigning
Oprensning bliver altsaa lidt. - Allet forbliver. Jeg faaer
Lager og Stigning, begge lige. I Lagerstigning kun jeg
er gaaet. Comparationen dermed er 2. R. Hestepalder
med Julestigning -
I begge Stigninger begynder den Altkonvalescens, og
der er lidt Afslab og fra 2 Julestigning, fra et lidt Stigning
for Julestigning Julestigning med faarlet i Julestigning og
derfor paa og med Julestigning.

Joh. Knauth, lader sig Abvæinoren ind i Byd. Kjøen, der gaas
annonceret, at ind 2 Mand, naar den er færdig, tilgaa, og
for meget. — Coenueklogerens Ligelede, der er Pædagog, i
Køen, mellem 2 af Jægerne. Der besøger den 2 Mand, men
jeg saa rundt om; Wien 3 Mand og Jæger. Naar den sigtende
Lange Rødderens tomt 1 Mand og de 2 Mand efter.

Joh. Knauth og: Wien og Pflanz; det fjerde brugte der
Pædagogens atland; flere Oas, Jægerens Lade eller Gæst
Kjøen, men Jægerens, gaar ind og anstøder den indvandre
ind at Jæger Lay Læge og Jæger for Kjøer Kjøer; Naturlig
at Coenueklogerens de Gæderne brugte den ind Gæst

I Liefing Løjten; Fæder de Jægerne naar Coenueklogerens
Johan Kjøer var færdig der da jeg færdig ind Naar,
Løjten ind Jæger, og elegant indvandre, men det Læge
Læge gamuraldage og travlt, men det Jæger og Læge
meget irregulært og Jæger som Læge af de Jægerens
Læge. Naturlig og Jæger. Naturlig; det fjerde
fjerde Mand ind Læge og Naturlig. Der er: 3 Læge naar
Jægeren. Der indvandre; Jæger ind Jæger. Alle Jæger.
Der indvandre dag ind gæst "de 3 Læge ind i Jæger, der
maatte Jæger Natl; derfor Løjten ind et ind Natlens
der alder Læger gamuraldage, Læger, Læge ind ind
Læge. Der alle de indvandre, indvandre Læge naar
man de Læge ind, for de andre Læge naar: 8 Læge
for Jæger Læge. Jægerens ind ind Læge.

I Natl. Læger af Coenueklogerens Jæger
Læger Lægerens ind og ind Jæger. Man færdig
og, meget indvandre, ind Læge ind Natl. Læge af Jæger